

forældet teori at betragte frygten for kejserretten som baggrund for Jyske Lovs givelse. Denne opfattelse er forlængst forladt i dansk retshistorie, hvor det erkendes, at vi intet ved om årsagen til Jyske Lovs givelse.

Disse bemærkninger vedrørende de danske afsnit af værket, der kunne suppleres med flere eksempler, har ikke almen gyldighed for værket som sådant. Gennem hele sit anlæg og sine tusinder af henvisninger er der for både historikere og retshistorikere tale om et helt uvurderligt hjælpemiddel ved udforskningen af middelalderens retshistorie, der samtidig kan få afgørende indflydelse på fremtidens forskning ved at vise, hvor der især er huller i vor viden. De muligheder for sammenligning med parallelle fænomener i andre europæiske lande, som værket anviser, vil også kunne vise sig frugtbare for kommende dansk retshistorisk forskning.

Ditlev Tamm

Bertie Wilkinson: The Creation of Medieval Parliaments. John Wiley and Sons, New York, 1972. I serien *Major issues in History*, ed. C. Warren Hollister. xiii + 113 s. £ 3.10 (cloth) / £ 1.80 (paper).

Det erklærede formål med denne antologi – som med hele den serie, hvori den er udkommet – er at tilvejebringe et grundlag for den problemorienterede afsluttende del af amerikanske historiestudenters *reading program*. Problemorienteringen tilgodeses ved, at der under overskrifterne »The Early Feudal Assemblies«, »The Transition from Feudal Counsel to Parliamentary Consent«, »The Creation of Parliament in the Thirteenth Century« og »The Beginnings of Representation« fremlægges en række »documents«, d.v.s. tilskårne uddrag af den moderne forsknings synspunkter samt mere eller mindre samtidige vidnesbyrd i en skønsm blanding – alle i oversættelse til moderne engelsk. Hvert afsnit indledes med en omfattende kommentar, hvori professor Wilkinson fremlægger sine egne synspunkter og søger at øve ret og skel mellem de stridende synspunkter, der bringes i de efterfølgende »documents«.

Bogen lægger op til et komparativt studium af de europæiske parlamenter, hvilket i sig selv er et fascinerende tema. Som følge af den voldsomme forskningsmæssige aktivitet på feltet i den sidste snes år er det imidlertid et emne, der har afkastet formidable mængder litteratur samtidig med, at forskningssituationen synes mere uafklaret end nogensinde. Det er derfor berettiget at sætte spørgsmålstegn ved temaets egnethed som problem i et *reading program* i den foreliggende brede form.

Det turde vel næsten være overflødigt at bemærke, at bogen indeholder en mængde inspirerende synspunkter, og at man føler sig på sikker grund i selskab med en så kyndig forfatningshistoriker som professor Wilkinson, hvis standpunkter altid er klare og velargumenterede, prægede som de er af den ny-stubbsianske retning inden for angelsaksisk forfatningshistorisk tradition, som han tilhører.

Bogen er værd at beskæftige sig med alene på grund af professor Wilkinsons kommentarer; men når det gælder dens egnethed som undervisningsmiddel, må man nok som dansk universitetslærer forholde sig skeptisk overfor anvendelig-

heden af et så stærkt redigeret »problemkatalog« i den højere undervisning – det virker næsten for strømlinet i relation til den uafklarede forskningssituation på feltet.

Knud J. V. Jespersen

J. Enoch Powell and Keith Wallis: The House of Lords in The Middle Ages. A History of the English House of Lords to 1540. Weidenfeld and Nicolson, London, 1968. xix + 671 s. 8 gns.

»All government rests upon consent«, hedder det til indledning i denne bog, og dermed har forfatteren sin vane tro straks sagt noget kontroversielt. De fleste kan umiddelbart komme i tanker om flere regimer i fortid og nutid, hvorom et sådant udsagn kun gælder med svære modifikationer. Hovedforfatteren er den som konservativ politiker med markante synspunkter kendte J. Enoch Powell, der iøvrigt som forfatter og forsker har et broget generalieblad. Han har udgivet arbejder om Herodot, en udgave af Thukydides samt græske papyri, og han har i en periode været professor i græsk i Sydney, Australien. Foruden bøger med nutidigt politisk sigte har han derudover udgivet tre digtsamlinger. 1950 til 1974 var han konservativ MP for Wolverhampton, og det foreliggende værk er udsprunget af hans interesse for den institutions historie, som han herved fik sit virke i. Han har sat sig for at undersøge, hos hvem kongen søgte – eller måtte søge – »consent« for at regere, og navnlig interesserer han sig for formerne, hvorunder kongens rådgivere arbejdede. Som praktisk parlamentariker er Powell klar over, hvor vigtig proceduren er for resultatet, og han lægger derfor megen vægt på at opklare forhandlingsformerne og hele iscenesættelsen af et parlament, dets opdeling i grupper og disses placering i salen etc.

Metodisk har Powell gjort en strengt kronologisk fremgangsmåde til hoveddyd og bærende princip, idet han fordømmer forfatningshistorikere og -jurister for historieforfalskning, når de ved hjælp af data, der er adskilt af årtier eller mere, opbygger et billede af f. eks. 'Det 15. årh.s parlament'. Principielt er synspunktet naturligvis velmotiveret, men det bør formentlig holdes på det kildekritiske plan; gennemført i sin yderste konsekvens, som Powell går ind for, fører det til en atomisering, som umuliggør enhver syntese. Kronologien er historiens rygrad, men for meget af den fordærver i dette tilfælde om ikke alting så ganske meget ved at stille sig i vejen for andre former for sammenhæng, som man nok så gerne så belyst, og dens dominans bevirker først og fremmest, at der er kommet en del med, hvis relevans for emnet ikke er umiddelbart overbevisende. En anden ting er så, at det naturligvis ikke er lykkedes at gennemføre det kronologiske synspunkt fuldt ud.

Det præger uundgåeligt bogen, at Powell's hovedarbejdsfelt er et andet end middelalderhistorien. Fortroligheden med kilderne er ikke overalt fuldt dækkende, og navnlig kan man af den benyttede litteratur se, at bogen er blevet til over en årrække. Lidt ældre standardværker dominerer på bekostning af den nyere speciallitteratur. Ikke desto mindre er bogen på mange måder både læse-